

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
The Satisfaction of Students on The Bachelor Programs
of Mahamakut Buddhist University

พระมงคลธรรมวิธาน¹ พระมหามหวินทร์ ปุริสุตตโม²
Phramongkolthammaithan, Phramahamakhwin Purisuttamo
พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย³ พระศรีรัชมมงคลบัณฑิต⁴
Phramahachatchai Suchattachayo, Phrasiratchamongkolbantith
พระสุขุม สุขวฑฒโก⁵ พระมหาบัญชา ฐานวิโร⁶
Phrasukoom Sukawatthago, Phramahaboonna Thanaveero
พระมหาทักษิณี ญาณวิโช⁷ พระครูหลักธรรมดุษฎี ยโส⁸
Phramaharaktawee Yanawitcho, Phrakrupaladnhathapong Yaso
สุวิทย์ ภาณุจารี⁹ จำนง คันทิก¹⁰ ธวัช หอมทวนลม¹¹
Suwit Phanujaree, Jamnong Kantik, Thawat Homtuanlom
บุญร่วม คำเมืองแสน¹² ประจวบ ประเสริฐสังข์¹³
Boonruam Kammueangsean, Phrajop Phrasertsong
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือนักศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557

¹ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

² อาจารย์ประจำคณะศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

³ หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

⁴ หัวหน้าภาควิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

⁵ รักษาการรองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

⁶ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

⁷ อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

⁸ หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

⁹ รองอธิการบดีฝ่ายการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁰ อาจารย์พิเศษประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹¹ หัวหน้าภาควิชาปรัชญา ๕ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹² หัวหน้าภาควิชาศาสนศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹³ หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จำนวน 183 รูป/คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษาวិเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย อยู่ในระดับมาก ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต อยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มี เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นักศึกษาได้เสนอแนะ ในแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร ควรปรับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและทันสมัยกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 2) ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย ควรเพิ่มอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มากขึ้น เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ เป็นต้น 3) ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา ควรมีการจัดตารางพบปะกับอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และ 4) ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิตควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคม

Abstract

The objectives of this thesis were: 1) to study the satisfaction of students on the bachelor programs of Mahamakut Buddhist University, 2) to compare the satisfaction of students on the bachelor programs of Mahamakut Buddhist University and, 3) to study the suggestions of satisfaction of the students on the bachelor programs of Mahamakut Buddhist University. The instrument was a questionnaire. The data were collected from 183 students of the bachelor programs of Mahamakut Buddhist University in 2014. There were two kinds of analytical statistics. The descriptive statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation and Inferential statistics were t-test and One-WAY ANOVA or F-test.

The results of the research were as follows: 1) the study of the satisfaction of students of the bachelor programs of Mahamakut Buddhist University in overall was high level. When considering by each aspect, the management courses was at a high level, the resource consists of teaching and research was at a high level, the support and advise to students was at a high level, the demand of the labor market and satisfaction of the bachelor's user was at a high level. 2) The satisfaction of students of the bachelor programs of Mahamakut Buddhist University with different of gender, age, occupation, and income per month had statistical differences at 0.05 level in four aspects. 3) the suggestions of satisfaction of the students of the bachelor programs of Mahamakut Buddhist University, students give the suggestions as follows: (1) the management course should be adjusted to be suitable according to the changes of

circumstance; (2) resources for teaching and research should be increased the numbers of the device of teaching; (3) the support and advise to students should be scheduled in meetings with advisors regularly and continuously and (4) the requirements of labor market and satisfaction of the bachelors' users, the bachelors should be ready in virtue, ethics, and knowledge for service society.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พ.ศ. 2436 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งวิทยาลัยขึ้นในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร โดยพระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” มีพระราชประสงค์เพื่อเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณร ทรงอุทิศพระราชทรัพย์บำรุงประจำปี และก่อสร้างสถานศึกษาวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้น ต่อมา วันที่ 26 ตุลาคม 2439 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จมาเปิดมหามกุฏราชวิทยาลัย พระองค์ทรงรับมหามกุฏราชวิทยาลัยอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์บำรุงประจำปี อาศัยพระราชประสงค์ดังกล่าวแล้วนั้น สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินกิจการของมหามกุฏราชวิทยาลัย ขึ้น 3 ประการ คือ เพื่อเป็นสถานศึกษาของพระภิกษุสามเณร เพื่อเป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและของต่างประเทศ และ เพื่อเป็นสถานที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา

ทั้งนี้ การบริหารงานในมหามกุฏราชวิทยาลัยอยู่ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า กรรมการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สถาบันการศึกษาแห่งนี้ ได้เริ่มเปิดให้การอบรมศึกษาแก่ภิกษุสามเณร ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2489 จนถึงปัจจุบัน อนึ่ง ในช่วง พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา รัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยสภามหาวิทยาลัยเสนอดำเนินการในระยะการดำเนินการ 5 ปีงบประมาณ (พ.ศ. 2549-2553) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานฯ ฝ่ายคุณหัสดี ส่วนการวางศิลาฤกษ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548 เวลา 14.30 น. ณ มณฑลพิธี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจึงมุ่งจะผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยคุณสมบัติ 5 ประการ คือ มีความรู้ดีทั้งทางธรรมและทางโลก มีความสามารถดีในการคิดเป็น พุทฺธเป็น มีคุณธรรม และจริยธรรมประจำกาย วาจา ใจ มีอุดมคติและมีอุดมการณ์มุ่งอุทิศชีวิตบำเพ็ญประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านเป็นพุทธบูชา และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยก็มุ่งจัดกระบวนการศึกษาให้ครบวงจรตามหลักพุทธธรรม คือ ให้มีทั้งปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เฉพาะในด้านปริยัติ จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ทะลุปรุโปร่งด้วยทฤษฎีเป็นอย่างดี ในด้านปฏิบัติจะให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ครบทั้ง 3 คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในด้านปฏิเวธจะให้นักศึกษาเกิดสัมมาทิฐิและอจลลัทธนาในพระพุทธศาสนา

กล่าวคือสถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้จัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ โดยเฉพาะเรื่องหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนอยู่ทั้งหมดจำเป็นต้องบริหารจัดการให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education (TQF : HED)) พ.ศ. 2552 และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายความว่าต้องบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาตรีให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

อาศัยเหตุผลและหลักการดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ได้เปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่ถึงกำหนดระยะเวลาที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงตามเงื่อนไขของประกาศ

กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน 183 รูป/คนจาก 4 คณะ ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาจากคณะต่าง ๆ ส่วนกลาง ดังนี้ 1) นักศึกษาจากคณะศาสนาและปรัชญา 2) นักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์ 3) นักศึกษาจากคณะสังคมศาสตร์ และ 4) นักศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย 3) ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา และ 4) ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนกลาง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คณะผู้วิจัยในโครงการวิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) และเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล และ 7) สถิติที่ใช้ในการวิจัย
2. คณะผู้วิจัยในโครงการวิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ ตีความข้อมูล การแปลความข้อมูล แล้วเรียบเรียงเพื่อจัดให้เป็นระบบและขั้นตอนในการวิจัย
3. คณะผู้วิจัยในโครงการวิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วทั้งหมดมาเสนอสาระที่สำคัญซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ทำให้ทราบการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. ทำให้ได้หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีคุณภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

7. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นคลุหส์จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 77.60 และบรรพชิตจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 ส่วนมากมีอายุ 18-20 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 60.11 รองลงมาอายุ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 และน้อยที่สุดมีอายุต่ำกว่า 18 ปีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.09 ทางด้านอาชีพของผู้ปกครอง พบว่าส่วนมากผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 63.39 รองลงมาอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 16.39 อาชีพอื่นๆ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 12.57 และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.65 สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนมากผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 รองลงมาผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 32.79 และน้อยที่สุดผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 21.31

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี

พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 และจำแนกในแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 2) ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 3) ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.65 4) ด้านความต้องการของตลาดแรงงานสังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.01

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มี เพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ต่างกัน

พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) พบว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว แตกต่างกับนักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยนักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับ

ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย น้อยกว่านักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2) ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย พบว่านักศึกษาที่มีเพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน 3) ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา พบว่านักศึกษาที่มีเพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน 4) ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า คุณภาพมีความพึงพอใจมากกว่าบรรพชิต

4. ผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจ

นักศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร ดังนี้ (1) ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมทุกปี (2) อยากให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นมาตรฐาน (3) ควรมีการจ้างอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความรู้มากกว่านี้ 2) ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย ดังนี้ (1) ควรมีการจัดการทรัพยากรด้านห้องสมุดและห้องเรียนให้ดีกว่านี้ (2) อยากให้มีห้องคอมพิวเตอร์และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์สนับสนุนการศึกษา (3) ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถช่วยเหลือนักศึกษาได้เต็มที่ 3) ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา ดังนี้ (1) ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา (2) บุคลากรควรจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา (3) ควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น และ 4) ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้ (1) บุคลากรควรพัฒนามากกว่านี้ (2) ควรพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม (3) ยังไม่迭อยากให้พัฒนามากกว่านี้

8. อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษา

พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและคณาจารย์สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไชยรินทร์ ขาญปริชาธน์ ที่ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก คือ รู้สึกชอบ รัก พอใจ หรือเจตคติที่ดีต่องานซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับความสำเร็จตามความต้องการหรือแรงจูงใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของจิรวิทย์ เดชจรัสศรี ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้าย (End state in feeling) ที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับแนวคิดของพิน คงพูน ที่ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกรักชอบยินดี เต็มใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของเทพนม เมืองแนน และสวีส สุวรรณ ที่ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นสภาวะของความพอใจ หรือภาวะของการมีอารมณ์ในทางบวกที่เกิดขึ้นเนื่องจากการประเมินประสบการณ์ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับแนวคิดของปนัดดา ยอดระบำ ที่ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกที่ดี ที่ชอบหรือที่ประทับใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับ โดยสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจบุคคลทุกคนมีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง และมีความต้องการหลายระดับซึ่งหากได้รับการตอบสนองก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ต่างกัน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่ต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 เพศ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าไม่ว่านักศึกษาจะมีเพศใดก็มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าหญิงหรือชาย นักบวชหรือคฤหัสถ์ ต่างก็มีความพึงพอใจ หากได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิลเมอร์ (Gilmer) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ซึ่งไม่แบ่งว่าเพศใด

2.2. อายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัยต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าบรรพชิตมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มากกว่าคฤหัสถ์ สำหรับในส่วนของอาชีพ เมื่อทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) พบว่านักศึกษาที่มีอาชีพเกษตรกรรม/รับจ้าง แตกต่างกับนักศึกษาที่มีอาชีพนักบวช และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยนักศึกษาที่มีอาชีพเกษตรกรรม/รับจ้างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย น้อยกว่านักศึกษาที่มีอาชีพนักบวช ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอายุที่ต่างกันของนักศึกษาอาจมีผลต่อความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เนื่องจากนักศึกษาที่มีอายุต่างกันย่อมมีความมุ่งหมายในชีวิตที่แตกต่างกัน และความมุ่งหมายนี้อาจเปลี่ยนไปได้เมื่ออายุเปลี่ยนไป เพราะความพึงใจเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวอลเลอร์สไตน์ (Wallcrstin) ที่ได้ให้คำอธิบายเรื่องความพึงพอใจไว้ว่าความพึงใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

2.3 อาชีพของผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพที่ต่างกันของผู้ปกครอง อาจมีผลต่อความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เนื่องจากแต่ละอาชีพมีสภาวะกดดันที่แตกต่างกัน บางอาชีพอาจทำให้เกิดความเครียดมาก เพราะต้องมีการแข่งขันและทำทนายอยู่เสมอ ความคาดหวังต่อมาตรฐานของหลักสูตรระดับปริญญาตรีย่อมมีมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มอร์ส (Mores) ที่ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงใจหมายถึง สภาวะจิตที่ปราศจากความเครียดทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนองความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์ศิริ ณ เชียงใหม่ ที่อธิบายว่าความพึงพอใจ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของบุคคลให้น้อยลง ถ้ามีความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำกิจกรรม

2.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันของผู้ปกครองของนักศึกษา อาจมีผลต่อความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เนื่องจากผู้ปกครองของนักศึกษาที่มีรายได้น้อยอาจรู้สึกว่าการตนเองได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมในด้านต่าง ๆ ทางการศึกษา จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องความยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ที่ให้ความหมายความพึงพอใจของ

ประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมว่าทัศนคติทั้งเชิงปฏิบัติและเชิงนิเสธของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมได้กล่าวถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ต้องปฏิบัติงานต่างๆ ได้ผล คุ่มค่า รวดเร็ว มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นระบบตามขั้นตอน สุจริตในหน้าที่ เสมอภาค เป็นธรรม

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษา

ผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร ความถี่สูงสุดคือควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมทุกปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีความพึงพอใจต่อมาตรฐานของหลักสูตรระดับปริญญาตรี เพียงแต่ต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในการบริการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานบริการ ให้มีความเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีลักษณะทั่วๆ ไป ดังนี้ 1) ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อ สิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัว การตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลด้วยการโต้ตอบกับบุคคลอื่นและสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันทำให้แต่ละคนมีประสบการณ์การรับรู้ เรียนรู้ สิ่งที่จะได้รับตอบแทนแตกต่างกันไปในสถานการณ์บริการก็เช่นเดียวกัน บุคคลรับรู้หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับการบริการ ไม่ว่าจะเป็นประเภทของการบริการหรือคุณภาพของการบริการซึ่งประสบปัญหาที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่างๆ หากเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยสามารถทำให้ผู้รับบริการได้รับสิ่งที่คาดหวังก็ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจ และ 2) ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์ ในสถานการณ์บริการก่อนที่ลูกค้าจะมาใช้บริการได้ก็ตาม มักจะมีมาตรฐาน การบริการนั้นไว้ในใจอยู่แล้ว ซึ่งมีแหล่งอ้างอิงมาจากคุณค่าหรือเจตคติที่ยึดถือต่อการบริการประสบการณ์ ดังเดิมที่เคยใช้บริการ การบอกเล่าของผู้อื่น การรับทราบข้อมูล การรับประกันบริการจากโฆษณา การให้คำมั่นสัญญาของผู้ให้บริการเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้รับบริการใช้เปรียบเทียบกับบริการที่ได้รับ ในวงจรของการให้บริการตลอดช่วงเวลาของความจริงสิ่งที่ผู้รับบริการได้รับรู้ เกี่ยวกับการบริการก่อนที่ได้รับบริการ หรือคาดหวังในสิ่งที่คิดว่าจะได้รับ (Expectation) นี้มีอิทธิพลต่อช่วงเวลาของการเผชิญความจริงหรือการพบปะระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นอย่างมาก เพราะผู้รับบริการจะประเมินเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจริงในกระบวนการบริการที่เกิดขึ้น (Performance) กับสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ หากสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวังถือว่าเป็นการยืนยันที่ถูกต้อง (Confirmation) กับความคาดหวังที่มีผู้รับบริการย่อมเกิดความพึงพอใจต่อการบริการดังกล่าวแต่ถ้าไม่เป็นไปตามที่คาดหวังอาจจะสูงหรือต่ำกว่านั้นเป็น การยืนยันที่คลาดเคลื่อน (Disconfirmation) ความคาดหวังดังกล่าวทั้งนี้ช่วงความแตกต่าง (Discrepancy) ที่เกิดขึ้นจะชี้ให้เห็นระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจมากน้อยได้ ถ้าข้อยืนยันเบี่ยงเบนไปในทางบวกแสดงถึงความพึงพอใจถ้าไปในทางลบแสดงถึงความไม่พึงพอใจ

3.2 ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย ความถี่สูงสุดคือควรมีการจัดการทรัพยากรด้านห้องสมุดและห้องเรียนให้ดีกว่านี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมีมากขึ้น ประกอบกับอุปกรณ์การสอนเดิมเกิดการชำรุด บางครั้งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอน ดังนั้นความพึงพอใจส่วนหนึ่งจึงมาจากความคาดหวังของนักศึกษาต่อความพอเพียงในทรัพยากรด้านห้องสมุดและห้องเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บลูมตัน ดอกโธมส ที่กล่าวถึงความคาดหวังในทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ว่าการจูงใจเป็นผลของความมากน้อยที่บุคคลมีต่อความต้องการต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและการคาดคะเนของบุคคลนั้นต่อความน่าจะเป็นของการกระทำที่จะนำไปสู่สิ่งนั้น ดังนั้น รูปแบบของการจูงใจตามทฤษฎีนี้จึงประกอบไปด้วยความพอใจความคาดหวัง ซึ่งจะเป็นตัวทำให้เกิดการจูงใจและผลลัพธ์ความพอใจ (Valance) หมายถึง ความรุนแรงของความปรารถนาของบุคคลซึ่งเกี่ยวพันกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจนี้แสดงออก

ถึงความมากน้อยของความปรารถนาของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย โดยที่ความพอใจจะเกิดขึ้นภายในตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งถูกกำหนดด้วยประสบการณ์ ดังนั้น ความพอใจของบุคคลจึงมีความแตกต่างกันความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึง ความเชื่ออย่างแรงกล้าว่าการกระทำที่แสดงออกมานั้นจะทำให้ได้รับผลลัพธ์เป็นพิเศษ ความคาดหวังนี้จะแสดงให้เห็นถึง การคาดคะเนของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับความน่าจะเป็นของการกระทำที่บรรลุผลลัพธ์อย่างหนึ่งจะสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์อีกอย่างหนึ่งได้ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลที่เกิดจากการกระทำที่ได้รับการกระตุ้นและจูงใจผลลัพธ์มีอยู่ 2 ระดับคือ ผลลัพธ์ระดับที่หนึ่ง (Primary Outcomes) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากผลการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ระดับที่สอง เป็นผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับผลลัพธ์ระดับที่หนึ่งกล่าวคือเป็นผลลัพธ์ที่ได้รับตามหลังจากที่ได้รับผลลัพธ์ระดับหนึ่งแล้ว

3.3 ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา ความถี่สูงสุดคือควรมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดระบบพบปะนักศึกษาอาจยังไม่เกิดขึ้นกับอาจารย์ทุกคนที่รับผิดชอบเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาจึงอาจมีความคิดเห็นว่า หากมีการจัดระบบดูแลนักศึกษาที่มีทิศทางเดียวกันของอาจารย์ทุกท่านก็จะทำให้นักศึกษาเรียนจบได้ตามเวลาที่กำหนดอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากนักศึกษามีความต้องการใบปริญญาเพื่อสมัครทำงานเลี้ยงตัวให้อยู่รอดได้ในสังคม ต้องการให้การศึกษาระดับสังคมและคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น ประกอบกับการหวังความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานหลังเรียนจบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ในทฤษฎีการจูงใจเกี่ยวกับ ERG ซึ่งได้พัฒนาโดยยึดถือพื้นฐานความรู้ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ ได้จำแนกความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย ERG ดังต่อไปนี้ 1) ความต้องการในการอยู่รอด (Existence Needs (E)) เป็นความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการปลอดภัย เช่น ความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย ค่าจ้างผลประโยชน์ตอบแทน รวมทั้งสภาพเงื่อนไขการทำงานที่ดี 2) ความต้องการมีความสัมพันธ์ทางสังคม (Related Need (R)) เป็นความต้องการทุกชนิดที่มีความหมายมีความสำคัญในเชิงมนุษย์สัมพันธ์ เช่นความต้องการที่จะเป็นผู้นำมีฐานะเป็นหัวหน้า ความต้องการที่จะเป็นผู้ตามและความต้องการอยากมีความสัมพันธ์ทางมิตรภาพกับบุคคลอื่นและ 3) ความต้องการก้าวหน้าและเติบโต (Growth Needs (G)) เป็นความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงฐานะภาพและความเติบโตก้าวหน้าของผู้ทำงาน ความต้องการที่จะได้รับความชอบเพิ่มขึ้น ความต้องการอยากทำกิจกรรมใหม่ๆ อีกหลายด้านมากขึ้น ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

3.4 ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ความถี่สูงสุดคือบุคลากรควรพัฒนามากกว่านี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความต้องการให้หลักสูตรช่วยสนองความต้องการหรือความจำเป็นของชีวิต ทั้งในส่วนปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ และปัจจัยจำแนกตามแนวคิดของเฮิร์ซเบิร์ก ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อธิบายทฤษฎีดังกล่าวนี้ว่าเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงาน

9. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า อยู่ในระดับมาก จึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เกิดความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้วยการปรับปรุงหลักสูตรให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหารหลักสูตร ตลอดจนชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายและความพึงพอใจในระดับมากที่สุดของนักศึกษาจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการในทุกด้าน

ทุกระดับ ต้องมีการประสานสัมพันธ์และความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจ เอกชน บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ นอกจากนี้ มาตรฐานของแต่ละหลักสูตรจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนทางการศึกษา ความคาดหวังทางการศึกษา ที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนทุกคนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องยึดเป้าหมายเดียวกัน คือการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนั้น การกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษาต้องตระหนักและมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การจัดการศึกษามีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านการบริหารหลักสูตร ควรมีการบริหารจัดการที่ดี มีการวางแผน และดำเนินงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้อง เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานในการพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐาน นอกจากจะต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดีแล้ว ในแต่ละหลักสูตรควรมีระบบกำกับตรวจสอบคุณภาพที่ดี กล่าวคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงนับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง จำเป็นต้องมีระบบกำกับติดตามคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดรวมทั้งต้องมีกิจกรรมที่ชัดเจนถึงการดำรงรักษามาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ในทุกระดับจะต้องมีการรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพสู่สาธารณะ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ ตลอดจนมีการนำผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ต่อไป

1.2 ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก จึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เกิดความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้วยการจัดทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนให้เพียงพอ กับความต้องการของผู้เรียนที่มีความจำเป็นในการเรียนการสอน และการทำวิจัย อาทิเช่น จัดให้มีตำราและเอกสารหลักที่จำเป็นของแต่ละหลักสูตรหรือสาขาวิชา เอกสารและงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าสำหรับศึกษาวิเคราะห์ ตีความ และทำรายงาน

1.3 ด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก จึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เกิดความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งอาจจะจัดแบบ Intention Class เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษาได้สนทนาแบบเผชิญหน้า (Face to Face) เพื่อสอบถามความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนและการทำงานวิจัย โดยอาจารย์จะเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยในสิ่งที่ควรสงสัยต่อการเรียนการสอนหรืองานวิจัยที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่ การจัดกระบวนการเช่นนี้จะทำให้อาจารย์ผู้สอนได้เข้าใจถึงแนวคิดและปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ส่วนนักศึกษาก็จะได้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยความเข้าใจตามระบบเครือข่ายทางพุทธิปัญญาของตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตอบประเด็นปัญหาที่ชัดเจนในงานวิจัยอย่างผู้รู้และเข้าใจ

1.4 ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า อยู่ในระดับมาก จึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เกิดความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้วยการประเมินผลหลักสูตรเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 เมื่อสร้างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้สร้างหลักสูตรจะประเมินผลหลักสูตรว่าหลักสูตรที่สร้างเสร็จดีหรือไม่ดีเพียงใด ระยะที่ 2 หลังจากทีสร้างเสร็จและนำไปทดลองใช้ระยะหนึ่ง ผู้สร้างหลักสูตรควรประเมินผลหลักสูตรดูว่าหลักสูตรที่ได้ใช้ไปนั้นได้ผลเพียงไร เพื่อที่จะตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรนั้นต่อไปหรือไม่ หรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไรเพื่อจะได้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยเรื่องความพึงพอใจด้านการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องความพึงพอใจด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 2.3 ควรมีการวิจัยเรื่องความพึงพอใจด้านการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 2.4 ควรมีการวิจัยเรื่องความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

10. บรรณานุกรม

- จิรวิทย์ เดชจรัสศรี. (2538). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- เทพนม เมืองแนน และ สวิง สุวรรณ. (2529). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2539). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ดวงกลม ไตรวิจิตรคุณ และ สิริพร บุญญานันต์. (2544). **โครงการประกันคุณภาพการศึกษา : การประเมินหลักสูตรสถาบันบัณฑิตศึกษาพัฒนบริหารศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ไชยณห์ ขาญปริชาร์ตน์. (2543). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการสอนในโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2531). **ความพึงพอใจของประชาชนในกรุงเทพฯต่อกระบวนการยุติธรรม : การวิจัยและผลกระทบระดับยูนิแวลเวิท และระดับมัลติแวลเวิท**. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปนัดดา ยอดระบำ. (2544). **ความพึงพอใจในวิธีการเรียนการสอนงานเกษตรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พิมพ์ศิริ ณ เชียงใหม่. (2529). **ความพึงพอใจของผู้มารับบริการในหน่วยผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเด็ก**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิน คงพูน. (2529). **ความพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดในภาคใต้**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- Gilmer. V. B.. (1971). **Applied Psychology**. New York : McGraw-Hill.
- Good. (1998). **Organizational Behavior in Education**. Allyn& Bacon Educational Leadership.
- Lock. E.A. (1971). **Handbook of Industrial and Organizational Psychology**. Chicago : John Wiley & Sons.
- Taba. (1997). **Managing Biodiversity in agricultural Ecosystems**. New York : Columbia University Press.